

slovníkových hesel. U žádného, které jsem již studoval, jsem se však nešel s plyností, špatným či neuspokojivým výkladem. Domnívám se, že slovník bude moci sloužit také ke studiu jako učebnice, i když specifického druhu. Je chvályhodné, že nakladatelství a autoři se „neulakotili“ a zdarma zpřístupnili kompletní slovník každému z nás na adrese: <http://is.muni.cz/do14731UAntrBiol/el/antropos/index.html>.

Pozitivní rovněž je, že v závěru slovníku je uvedena tematicky rozčleněná bibliografie obsahující rovněž příručky, přehledné práce i citovanou literaturu.

Nemohu si však odpustit v souvislosti s formou vydání slovníku jistý litostivý povzdech. Kniha, o níž píšu, obsahuje pouze ukázky hesel. Jsou vypraveny kultivovaně a provázeny vynikajícími ilustracemi Vladimíra Renčína. Kompletní slovník je pak uveden na příloženém CD nosiči. Víím, je to přístup moderní a poskytuje řadu výhod. Jestliže jsem se zmiňoval o základních směrech rozvoje vědy, pak uznávám, že někteří autoři považují za jeden z jejich důsledků i to, že kniha přestane být prostředkem výměny informací a stane se spíše kulturní památkou; způsob vydání Antropologického slovníku jakoby takovou situaci předjímal. Přiznám se, že i při usilovné snaze vyrovnat se se stavem „tekuté modernity“ (s tímto označením současného stavu se můžeme setkávat), jsem si jist, že nejsem sám, kdo má dobře a krásné knihy stále rád. Rád bych proto hájil určité právo na svobodnou uživatelskou volbu ve způsobu získávání informací, volbu mezi monitorem počítače a knihami a časopisy; to nelze ztotožnit a je snad dobře, že tomu tak (i když možná jen zatím) je.

K. LINHART

* Jaroslav Malina a kolektiv, *Antropologický slovník aneb co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno: Akademické nakladatelství Cerm, 2009. Ilustrace Vladimír Renčín. Kniha obsahuje ukázky hesel, kompletní slovník s 20 000 hesly je na příloženém CD.

Almanach na rok 2009*

Almanach na rok 2009 je v našem vysokém školství dosud jedinečný. Odkazuje na organickou dvojdomost lékařů (konkrétně z LF MU) i pracovníků VŠ jak v praxi, ve vědě a v pedagogice, tak také v kulturní oblasti. Zcela tak naplňují plnohodnotné fungování univerzity také v oblasti kulturní, jak jí dali do vínku její zakladatelé.

Doc. PhDr. Věra Linhartová, CSc., vedoucí Kabinetu dějin lékařství, Almanach napsala a vydala k 90. výročí založení LF MU. V též den, kdy byla tehdy – 12. 11. 1919 – zahájena na LF MU výuka, zahájil – 12. 11. 2009 – děkan LF prof. MUDr. Jan Žaloudík, CSc., IV. autorské odpoledne Literárně-uměleckého klubu LF MU („Nechť je dokumentem a inspirací nám obdivujícím v budoucnu...“) a pokřtil právě vydávaný *Almanach 2009*.

V první části Almanachu *Z historie ličí* autorka v kapitole *Z dějin lékařského školství na Moravě* tři pokusy o jeho založení v Brně: První v roce 1753 – neuspěl, druhý v roce 1778 – uspěl zčásti, a teprve třetí v roce 1919 uspěl natrvalo.

Následuje deset medailonů o životě a díle už zesnulých lékařů-literátů z LF MU s ukázkami z jejich děl. Osobnosti autorka seřadila podle literárních žánrů: U A. Tryba a F. Hamzy šlo o romány, u J. Floriana o básně, u B. Boučka o válečný deník, u J. Štefla o popularizační knihy a detektivky, u L. Uličné hlavně o cestopisy, u M. Bouchala o knihy humoru, u J. Vanýska a V. Horna o memoáry (zde autorka upozorňuje na nebezpečí subjektivnosti vzpomínek) a u L. Pospíšila o medailony osobností LF a kulturního světa. S výběrem ukázek z jejich děl měla šťastnou ruku, i když někteří čtenáři by možná uvítali u Tryba raději ukázkou z jeho *Cisáře chudých* a ze Štefla třeba ukázkou z jeho *Vraha duši*. Za nejzdařilejší považuji medailon o F. Hamzovi s jeho úžasnými myšlenkami o „sociálních choroboplodných zdrojích“, o pověření dvou vyvolených – lékaře a učitele – o zdravotní blaho tělesné a duševní zvláště dětí jako budoucích rodičů aid. Pro vysokou úroveň tohoto medailonu si autorka vytvořila předpoklad svou knižní monografií o Hamzovi *Štukem a pravdou milovat lidi* (Brno 2008).

Druhá část Almanachu *Ze současnosti* v. oddíle *Poezie* představuje lékaře-básníky D. Danielovou (báseň *Velikonoční: „Po dlouhém strachu / z noci zimy / beránek čistý / v okně spí mi / a jarní louka voní z něho / beránek světlý / beránek srdce mého.“*), N. Holuba (má už své heslo ve Slovníku české literatury po r. 1945), V. Šrámka, (editora básnické edice *Srdeční výdaj*) a jako hosta S. Zajíčka z pražské lékařské fakulty, nyní lékaře v Lázních Libverda.

V *Próze* z lékařů-prozaiků jsou uvedeni A. Kollár (s knihou *Jak jsem poznával a sbíral naivní umění*), biofyzik V. Mornstein (vystihla by ho možná lépe ukázka z jeho knihy *Utopený Archimédés*, kriticky postihující tzv. záhadologii, alternativní medicínu a pavědu vůbec), M. Novotný (memoáry *Lékař vzpomíná*), J. Šimůnek (jako vedoucí katedry výživy musel mít ukázkou z prózy o pokusu zabít otráveným pokrmem ženu krále) a V. Linhartová (ukázkou z povídky o jejím setkání s knězem, které tak výrazně zaútočilo na její city) a s ukázkami z jejich veršů – „nový den / přeusmutně teskně / zpívá si ve mně / život na vlásku“.

V oddíle *Výtvarné umění* se prezentují lékaři-výtvarníci: P. Bravený (hlavním tématem jeho abstraktních pastelů je imaginativní odraz krajiny v duchovním zážitku), J. Dolina (barevné ukázky pěti skvělých soch), M. Votava (linoryty, např. *Petrov v zimě*), J. Holčík (ve svých olejomalbách „se snaží, aby barvy byly na obraze tam, kde by jim bylo dobře“) a P. Ševčík (čtyři fotografie z cest velehorami).

V nejmenším oddíle *Hudba* vystupují (škoda že ne auditivně) lékařka-pěvkyně J. Chalupová (medicínu a zpěv vnímá jako samostatný život dvou stromů s jedním kořenem) a lékařka-cellistka M. Richtrová.

Almanach uzavírá oddíl *Fotodokumentace* s osmnácti barevnými fotografiemi.

Knihou poskytnete čtenářům neobyčejně zajímavé texty, které všechny se zaujetím a vysoce kultivovaně napsala doc. PhDr. Věra Linhartová, CSc. Zaslouží si vysoké ocenění. Obsahovou náplň nesníží ani určité víceméně formální nedostatky, jako chybějící stránkování, v obsahu na s. 7, přehození některých jmen v něm – ve srovnání s textem, chybějící konec věty na s. 85. aj. Na druhé straně třeba ještě pochválit vybavenost medailonů přiléhavými

motty, fotografiemi autorů, odkazy na jejich další literaturu, faksimile části kantáty Leoše Janáčka na slova A. Trýba na přední obálce knihy atd.

J. SEDLÁK

Brno, 2009, 92 s.

Mému muži, Arne Novákovi*

Nevelká knížka *Mému muži, Arne Novákovi* vyšla k 70. výročí úmrtí Arne Nováka (1880-1939), profesora dějin české literatury na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a posledního rektora MU před uzavřením českých vysokých škol nacisty. Zároveň připomněla, že naše univerzita má za sebou už devadesát let své existence. Z úvodu současného rektora MU je patrné, že rektor Petr Fiala má k Novákovu odkazu osobní vztah a napsání úvodního slova nebylo pro něj jenom rutinní položkou, kterou odškrtl ve svém diáři.

Čtenáři vzpomínek profesora Dušana Jeřábka Brněnská romance vědí, že mezi rodinami spisovatele Čestmíra Jeřábka a manželky Novákovými byly úzké přátelské vztahy, a proto nepřekvapuje, že vdova po Arne Novákovi Jiřina Nováková (1887-1977) už před lety předala Novákovu následovníku, literárnímu historikovi Dušanu Jeřábkovi, truhlici s doklady o svém životě. Vyslovila při tom přání, aby truhlice byla otevřena až po její smrti. V zamčené truhle byly i dopisy, jež kdysi psala svému snoubenci a manželovi, když byli od sebe na nějaký den či týden odloučeni. Psala většinou z letních pobytů v Proseči u Skutče a z návštěv u rodičů v Praze. Dcera Dušana Jeřábka dr. Olga Jeřábková, publicistka a redaktorka Českého rozhlasu, poříдила nyní z listů paní Jiřiny výbor *Mému muži, Arne Novákovi*. Vybrala 38 dopisů z let 1908-1928 (z některých vypustila méně podstatné odstavce). Poslední zařazený dopis svědčí o hlubokém žalu, jež oba manželé prožívali po nečekaném úmrtí svého jediného dítěte, nadaného gymnazisty Radovana, který v roce 1927 zemřel v třinácti letech. Odpovědi Arne Nováka ani Jiřiny dopisy z doby známosti s mladým